

Анатолій Карп'юк : «На світ потрібно дивитися очима совісті і завжди залишатися людиною»

*Дійти до осені
і не схилить чола,
Мізерним справам
у полон не датись,
А кожен день
трудитись, як бджола.
І кожен день
ім'ям людини зватись.*

Анатолій Карп'юк.

Саме ці поетичні рядки стали девізом життя знаної та шанованої на теренах нашого краю людини — педагога, поета, краєзнавця, редактора та упорядника багатьох книг — Анатолія Микитовича Карп'юка. Вражає його працелюбність, безмежна любов до Батьківщини, без якої поет не уявляє життя. Свої знання сорок один рік він передавав свого часу учням, відкривав їм безмежні стежини пізнання у світ рідної мови та літератури. Господь дарував Анатолію Микитовичу багатогранний талант, який він сповна розкрив у своїй діяльності.

Багатій творчій уяві та поетичним здібностям сприяла мальовнича природа та огорнута історичним минулим місцевість, де народився та зростав майбутній поет. Рідне село Кутрів розташоване на берегах річки Стир, поблизу містечка Берестечка і Козацьких могил. Батьки Анатолія були хліборобами, а прадіду довелося жити за часів кріпосного права. Коли йому виповнилося 6 років, у сім'ю ввірвалося тяжке горе — померла мама, залишивши четверо маленьких дітей, турботу про яких взяли на свої плечі бабуся та тітки.

кій семирічній школі. Так доля привела поета із Волині на тепер рідну для нього Костопільщину. Тут він зустрів свою другу половинку — одружився із вродливою дівчиною Текліною. А невдовзі у щасливу сім'ю лелека приніс донечку Лесю, котрій батьки передали свої найкращі риси.

Педагогічний стаж Анатолія Микитовича складає 41 рік. Три десятиліття він засівав у дитячих душах зерна любові до рідного краю, викладаючи українську філологію в Костопільській СШ № 1 ім. Т.Г.Шевченка. Створив літературний гурток, який випускав газету та альманах «Проліски», де публікувалися дитячі вірші, оповідання, замальовки. Керував також літературною студією при районній газеті, в роботі якої брали участь не лише старшокласники, а й дорослі жителі міста.

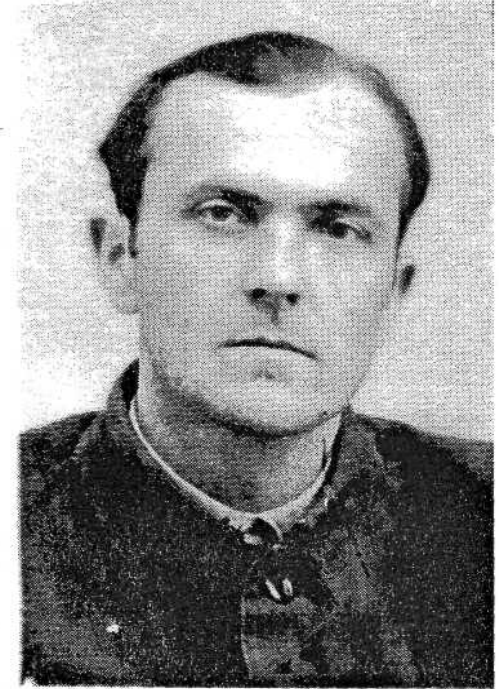
Улюбленим заняттям краєзнавця були мандрівки літературними та історичними місцями України і зустрічі з цікавими людьми. Завдяки йому літературно — творчий гурток, який діяв при школі, налагодив тісні зв'язки з відомими українськими письменниками. Радістю світилися очі учнів, коли вони отримували листи від Павла Тичини, а згодом і 6 — томне видання його творів із автографом автора, Максима Рильського, Олесея Гончара, Оксани Іваненко, Володимира Забаштанського. Останній, будучи інвалідом з 18 років, зумів віднайти своє місце в житті — став поетом. На прикладі цієї мужньої людини педагог виховував в учнів незламну силу духу,

з родичами Великого Кобзаря. А в 1964 році, з нагоди святкування 150 — ї річниці з дня народження Т.Г.Шевченка, на ювілейні урочистості в Костопіль приїжджала його правнучка Людмила Шевченко.

Протягом 1994 — 2003 років працював науковим співробітником районного краєзнавчого музею. Займався історико — пошуковою роботою.

У творчому доробку Анатолія Карп'юка — 3 поетичні збірочки для дітей: «Сорочині іменини», «Загаданки для Оксанки», «Сонячний зайчик», дві книжечки — розмальовки : «Малювала киця хатку», «Синичка», збірка лірики «На крилах часу».

У 1999 році вийшла перша книга про Костопіль у незалежній Україні — історико — краєзнавчий нарис «Костопіль», згодом — дорожні нотатки «Мандрівка в минуле». Він — упорядник багатьох книг, серед них — «Обереги духовності»,

шатися людиною. Тож хочеться побажати поетові і краєзнавцю міцного здоров'я, творчої наснаги та Божого благословення у всіх справах.

Пропонуємо увазі читачів декілька поезій Анатолія Карп'юка.

Не віряться

Не віряться, що хати вже нема, —
Й садок вишневий вирвали
з корінням.
І я ходжу, як блудний син, сліпма
Посеред піль тяжкого безгоміння.

Ще кілька хаток хутірць трима,
Стара тополя заломила руки.
Не віряться, що хати вже нема, —
Й моя душа приречена на муки.
1985

У рідному селі

Пам'яті матері Катерини Романівни
Над Стиром верби хиляться донизу,
Блакить небесна розквітає знов.

батько Микита Мойсейович, котрий знав напам'ять чимало віршів і любив їх декламувати синові у вільну від роботи хвилину. Він мав гарний голос, співав у церковному хорі (храм було зведено у 1761 році). Допитливий хлопчик залюбки навчався у школі, незважаючи на те, що дорога до неї була не близькою. Змалку захоплювався поезією та історією. Часто із друзями ходив пішки на Козацькі могили, а неподалік від їхньої хати знаходився 16 - метровий «Мурований стовп», де був похований син засновника Берестечка Олександр Пронський, а на околиці міста — пам'ятник «Свята Текля». Із розповідей старших дізнався, що там поховані черниці католицького монастиря разом з ігуменею Теклею, котрих замучили татари.

Із цікавістю слухав Анатолій і розповіді про козаків, адже за декілька кілометрів від рідного села знаходяться Козацькі могили. Тому й не дивно, що він із захопленням вивчав історію рідного краю. І коли, за велінням долі, вчителював на Рівненщині, продовжував займатися улюбленою справою.

Спочатку Анатолій мріяв стати вчителем початкової школи, але любов до поезії та історії перемогла — вступив до Луцького державного педагогічного інституту ім.Лесі Українки на історико - філологічний факультет, який успішно закінчив. Під час навчання відвідував літературну студію, друкувався на сторінках волинської обласної газети та в альманасі «Волинь». До речі, вірші Анатолій почав писати, навчаючись у 5 класі Берестецької середньої школи. Переважно вони були про красу рідної природи.

За направленням став працювати вчителем у селі Космачеві Костопільського району, згодом - у Пеньківсь-

І працюючи на одному з вінницьких кар'єрів, юнак пережив трагічну подію - під час вибуху йому відірвало руки і став незрячим. Дружина Ольга була його незмінною помічницею.

Безперечно, уроки літератури, проведені Анатолієм Микитовичем, лишали

глибокий слід у душах учнів, адже педагог кожного разу відкривав для них нові стежини у безмежному світі знань. Анатолію Карп'юку пощастило свого часу зустрітись з дружиною Володимира Сосяри Марією Гаврилівною, із сином Максимом Рильського Богданом, котрий завідував літературно — меморіальним музеєм свого батька в Києві, із сином Василя Стефаника Кирилом у с.Русів Снятинського району Івано — Франківської області. У м.Снятин випала нагода також поспілкуватися з дружиною Марка Черемшини Наталією Василівною. У с.Шевченковому (Кирилівці) зустрівся

«Стежками легенд і переказів», «Спогади про Юрія Жилка», «Не приведи загинути рабом», «Сурмач визвольних змагань» (про поета - патріота Герася Соколенка), автор та упорядник книг «Лицар свободи» (про Ніла Хасевича), «Невольничі пісні» (про репресованого поета Кузьму Грищенка). Останнім часом вийшли такі історико - краєзнавчі книги: «Злазне і його околиці» (2008 р.), «Ставок: село на сторінках історії» (2010 р.) у співавторстві з Наталією Захожою та ін.

Чимало редагував художніх книг місцевих авторів. Поет займається гумористичною творчістю, а теми підказує саме життя. Видав три гумористичні збірки: «Дача в дипломаті», «Сміхомовки», «Експромти». Десять віршів покладено на музику місцевими композиторами Віктором Зданюком та Михайлом Таргонієм, зокрема «Мамина пісня», «У рідному селі», «Ліричний вальс», «Мій Костопіль». Митці районного будинку культури виконують деякі з них під час різних урочистих заходів.

Задумів у Анатолія Микитовича багато. На його робочому столі — декілька краєзнавчих книг і збірка лірики, над якими він працює.

«Живу поезією, вона — моя любов», - зазначає Анатолій Карп'юк. У своєму житті він дотримується вчення філософа Григорія Сковороди: людина повинна працювати за покликанням, бо тільки тоді буде гарний результат.

У людях він цінує насамперед чесність, правдивість, вважає, що на світ потрібно дивитися очима совісті і завжди ли-

Яким колись в далекі мандри плыв.
Іду селом, дівоча пісня лине,
Несе мене на крилах дивних див.

В саду зустріне батько посивілий,
Змахнувши втому з вицвілих очей...
І тільки рання матері могила
У серці болем знову запече.
1967

На Козацьких могилах

Тут все святе: трава у росах,
Дерева, мури кам'яні,
І скорбна мати сивокоса,
Й легенди, що вросли в граніт.

Високі вежі, стіни в ранах,
Гаряче полум'я гвоздик,
Сльоза прихована Богдана,
Якою душою я пропік.

Ходжу багряною травою,
Дочка за мною поспіша...
Тут плавився метал від бою,
Але не плавилась душа!

Тут у броню закута тиша,
В мовчанні мати і дитя.
Тут совістю стаєш чистіший
На все життя, на все життя.
1970

При долині при глибокій
Притулилась хата,
Плаче-тужить одинока
В ній старенька мати.

Розлетілись квіти-дітки
По світах далеких,
Не приносять навіть вістки
З веснами лелеки.

Сірий котик на паркані
Вигріває спину.
Де ви, донечки кохані,
Де ти, любий сину?

При долині при глибокій
Притулилась хата,
Плаче-тужить одинока
В ній старенька мати.

На фото: 1. З дочкою і дружиною.
2. А. Карп'юк в гуцульському одязі біля скель Довбуша (м. Яремче).

Анна НАДЄЖДИНА.